

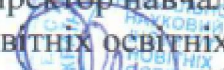
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Західноукраїнський національний університет

Затверджую
Декан факультету комп'ютерних
інформаційних технологій

Ігор ЯКИМЕНКО
« 28 » 08 2025 р.

Затверджую
Проректор з
науково-педагогічної роботи

Віктор ОСТРОВЕРХОВ
« 28 » 08 2025 р.

Затверджую
Директор навчально-наукового інституту
новітніх освітніх технологій

Святослав ПИТЕЛЬ
« 29 » 08 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
з дисципліни
«Основи професійної майстерності сучасного педагога»

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 01 Освіта/Педагогіка

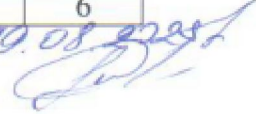
Спеціальність – 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)

Спеціалізація – 015.39 Цифрові технології

Освітньо-професійна програма – Професійна освіта (Цифрові технології)

Кафедра освітології і педагогіки

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год)	Практичні заняття (год)	ІРС (год)	Тренінг (год)	СРС (год)	Разом (год)	Екзамен (сем)
Денна	3	6	32	14	3	6	35	90	6
Заочна	3	6	8	4	—	—	78	90	6

29.08.2025

Тернопіль – ЗУНУ
2025

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями), затвердженої Вченою радою ЗУНУ, протокол № 10 від 23 червня 2023 р. (зі змінами, протокол № 11 від 26 червня 2024 р.).

Робочу програму склала к.пед.н., доцент кафедри освітології і педагогіки **Ольга ГЛАВАЦЬКА**.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри освітології і педагогіки (протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.).

**Завідувач кафедри,
д.пед.н., професор**

Володимир ЧАЙКА

**Гарант освітньої програми,
к.е.н., доцент**

Оксана БАШУЦЬКА

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Основи професійної майстерності сучасного педагога»

1. Опис дисципліни

Дисципліна – «Основи професійної майстерності сучасного педагога»	Галузь знань, спеціальність, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 3	Галузь знань – 01 Освіта/Педагогіка	Статус дисципліни: нормативна Мова навчання: українська
Кількість залікових модулів – 4	Спеціальність – 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями) Спеціалізація – 015.39 Цифрові технології	Рік підготовки: денна – 3 заочна – 3 Семестр: денна – 6 заочна – 6
Кількість змістових модулів – 1	Освітньо-професійна програма – «Професійна освіта (Цифрові технології)»	Лекції: денна – 32 год заочна – 8 год Практичні заняття: денна – 14 год заочна – 4 год
Загальна кількість годин – 90	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Самостійна робота: денна – 35 год заочна – 78 год Індивідуальна робота – 3 год Тренінг – 6 год
Тижневих годин: 6, з них аудиторних – 3		Вид підсумкового контролю – екзамен

2. Мета і завдання дисципліни

2.1. Мета вивчення дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є формування у здобувачів закладів вищої освіти потреб професійного розвитку, підвищення професійної культури та професійної майстерності шляхом засвоєння технологій самоорганізації професійної діяльності.

2.2. Завдання вивчення дисципліни:

- формування у здобувачів професійної майстерності як комплексу властивостей особистості педагога, що забезпечує високий рівень самоорганізації

професійної діяльності;

- ознайомлення з механізмами творчої професійної самореалізації та професійного самовиховання педагога;
- організація професійно-педагогічної діяльності як розвиваючої взаємодії;
- ознайомлення з інноваційним педагогічним досвідом, шляхом створення портфоліо педагога закладу освіти.

Передумови для вивчення дисципліни

Дисципліна «Основи професійної майстерності сучасного педагога» передбачає наявність систематичних та ґрунтовних знань із суміжних дисциплін, цілеспрямованої роботи над вивченням спеціалізованої літератури, використання інформаційно-комунікаційних технологій для пошуку, оброблення, аналізування та використання інформації з різних джерел, активності на лекціях і практичних заняттях, самостійної роботи та виконання індивідуальних завдань.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування яких забезпечує вивчення дисципліни

Вивчення дисципліни забезпечує формування таких спеціальних (фахових) *компетентностей*:

K08. Здатність працювати в команді.

K11. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.

K11¹. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів не доброчесності.

K12. Здатність застосовувати освітні теорії та методології у педагогічній діяльності.

K15. Здатність спрямовувати здобувачів освіти на прогрес і досягнення.

K20. Здатність здійснювати професійну діяльність з дотриманням вимог законодавства, стандартів освіти та внутрішніх нормативних документів закладу освіти.

2.4. Найменування та опис компетентностей професійного стандарту: загальні компетентності:

- здатність адаптуватися до умов освітнього середовища;
- здатність до академічної та професійної мобільності;
- здатність комунікувати у межах професійної діяльності;
- здатність виявляти лідерські якості та підприємливість;
- здатність виконувати звичні професійні дії ефективнішим способом;
- дотримуватись етичних норм поведінки;
- здатність саморозвиватися та самовдосконалюватися;

професійні компетентності:

A3. Здатність планувати різні форми та види організації професійної підготовки і виховної роботи.

A6. Здатність планувати освітній процес у нестандартних умовах.

B1. Здатність оволодівати перспективним педагогічним досвідом та застосовувати його у професійній діяльності.

B2. Здатність до професійного розвитку шляхом формальної, неформальної та інформальної освіти.

2.5. Програмні результати навчання

ПР04. Розуміти особливості комунікації, взаємодії та співпраці в

міжнародному культурному та професійному контекстах.

ПР08. Самостійно планувати й організовувати власну професійну діяльність і діяльність здобувачів освіти і підлеглих.

ПР14. Володіти навичками стимулювання пізнавального інтересу, мотивації до навчання, професійного самовизначення та саморозвитку здобувачів освіти.

ПР20. Емпатійно взаємодіяти, відповідати за прийняття рішень в межах своєї компетенції, дотримуватися стандартів професійної етики.

ПР21. Застосовувати міжнародні та національні стандарти і практики в професійній діяльності.

ПР25. Забезпечувати рівні можливості і дотримуватися принципів гендерного паритету в професійній діяльності.

ПР26. Знати основи запобігання корупції, суспільної та академічної доброчесності на рівні, необхідному для формування нетерпимості до корупції та проявів недоброчесної поведінки серед здобувачів освіти та вміти застосовувати їх у професійній діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни «Основи професійної майстерності сучасного педагога»

Змістовий модуль. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ПЕДАГОГА

Тема 1. Особливості професійно-педагогічної діяльності

Психолого-педагогічні засади професійної діяльності педагога. Характеристика діяльності педагога як системного процесу, що поєднує особистісні, когнітивні та соціально-комунікативні компоненти.

Модель професійно-педагогічної діяльності та її структура. Суб'єкт і об'єкт педагогічного впливу, предмет спільної освітньої діяльності, засоби професійної комунікації та цілі навчання як взаємопов'язані елементи цілісної професійної системи.

Напрями, функції та нормативні засади діяльності педагога. Основні види професійної діяльності, функціональні обов'язки та вимоги до педагога закладу освіти. Реалізація професійної діяльності відповідно до положень законодавства, освітніх стандартів і внутрішніх нормативних актів закладу освіти.

Готовність педагога до професійної діяльності та інклюзивної взаємодії. Професійна, психологічна й методична готовність педагога до роботи зі здобувачами з особливими освітніми потребами.

Освітні теорії та методологічні підходи в практиці викладання. Зміст і застосування сучасних педагогічних концепцій та психолого-педагогічних підходів у проєктуванні, реалізації та оцінюванні освітнього процесу.

Тема 2. Якісні параметри професійної діяльності педагога

Етичні та ціннісні засади професійної діяльності педагога. Ціннісні орієнтації особистості педагога та їх гуманістична спрямованість у контексті сучасних філософських концепцій освіти. Роль педагогічної етики в формуванні відповідального ставлення до професійної діяльності.

Навчально-методична діяльність як складник професійної майстерності. Зміст і значення навчально-методичної роботи в системі професійного розвитку педагога. Напрями та форми методичної діяльності, спрямовані на підвищення

рівня професійної компетентності та якості освітнього процесу.

Вимоги до особистості сучасного педагога. Професійні, морально-етичні та комунікативні характеристики педагога як суб'єкта професійної діяльності в умовах трансформації освітнього середовища.

Норми професійної поведінки у взаєминах із колегами, здобувачами освіти та представниками професійної спільноти. Етичні стандарти академічної доброчесності та соціальної відповідальності в діяльності педагога.

Тема 3. Складові елементи професійної майстерності

Поняття та сутність професійної майстерності.

Професійна майстерність як інтегративна характеристика професійної компетентності педагога, що забезпечує ефективну організацію освітнього процесу та реалізацію його цілей. Рівні професійної майстерності.

Зміст професійної компетентності педагога. Система професійних знань, умінь та навичок, що включає дидактичні, методичні, організаційні та комунікативні складові, які забезпечують результативність освітнього процесу та розвиток здобувачів освіти.

Педагогічна техніка як основа професійної майстерності педагога закладу освіти. Характеристика невербальних засобів педагогічної техніки, їх функціональне значення та особливості. Фізіологічні та функціональні засоби зовнішньої виразності педагога. Міміка педагога, її елементи, засоби виразності та умови продуктивного використання. Пантомімічна культура педагога. Особливості та умови ефективності педагогічних жестів, пози, ходи педагога. Соціальні засоби зовнішньої естетичної виразності (одяг, взяття, зачіска, прикраси, аксесуари, макіяж).

Педагогічні здібності. Структура педагогічних здібностей: перцептивні, конструктивні, дидактичні, експресивні, комунікативні, організаторські, сугестивні, академічні (дослідницькі).

Педагогічна культура. Складові педагогічної культури педагога: наукова ерудиція, культура спілкування, професійна етика, загальна ерудиція, прагнення до самовдосконалення, культура мовлення, духовне багатство.

Специфіка педагогічного такту. Вимоги педагогічної моралі. Умови опанування педагогічним тактом. Функції та принципи педагогічного такту, сприяють ефективній і гуманістично орієнтованій педагогічній взаємодії.

Тема 4. Педагогічний вплив як основа професійної взаємодії

Особистість педагога як чинник педагогічного впливу. Роль професійних та особистісних якостей педагога в формуванні ефективної професійної взаємодії. Педагогічний такт як етична й професійна основа взаємин у освітньому середовищі. Гуманістична спрямованість професійної взаємодії як умова розвитку суб'єкт-суб'єктних відносин.

Форми та стилі професійної взаємодії в системі закладу освіти. Класифікація форм взаємодії учасників освітнього процесу в аудиторній, позааудиторній та управлінській діяльності. Стилі професійної взаємодії як прояв професійної позиції та комунікативної культури педагога.

Конфлікти в професійній взаємодії та стратегії їх розв'язання. Функції та причини виникнення педагогічних конфліктів у професійній діяльності педагога.

Стилі поведінки у конфліктних ситуаціях (пристосування, компроміс, співробітництво, уникнення, конкуренція) та педагогічно доцільні шляхи врегулювання конфліктів і відновлення конструктивної взаємодії.

Тема 5. Педагогічне спілкування та його особливості

Сутність і мета педагогічного спілкування в освітньому процесі. Педагогічне спілкування як професійно зумовлена форма взаємодії педагога і здобувачів освіти, спрямована на забезпечення ефективної організації навчальної діяльності, розвитку особистості та формування позитивного соціально-психологічного клімату. Принципи й специфіка професійної комунікації в умовах аудиторної та позааудиторної роботи.

Структура й механізми педагогічного спілкування. Прийоми привертання та утримання уваги, а також механізми міжособистісного сприйняття й соціальної перцепції в педагогічному процесі.

Стилі та чинники формування педагогічного спілкування. Класифікація стилів професійної комунікації та фактори, що впливають на вибір стилю професійної діяльності педагога, зокрема індивідуально-психологічні особливості, професійний досвід і організаційні умови освітнього середовища.

Моделі та типологія комунікативної поведінки педагога. Комунікативні установки як регулятори професійної взаємодії. Моделі спілкування та типи комунікативної поведінки педагогів у контексті ефективності освітнього процесу.

Тема 6. Мистецтво лекційного викладання

Типи та форми лекцій у закладі освіти (інформаційна, проблемна, інтерактивна, лекція-візуалізація, бінарна лекція).

Орієнтований алгоритм лекції. Вступна частина. Повідомлення теми лекції. Основна частина. Прикінцева частина.

Психолого-педагогічні засади ефективного лекційного спілкування. Вербальні й невербальні засоби впливу лектора на аудиторію. Використання мультимедійних та цифрових технологій у лекційному викладанні. Прийоми зворотного зв'язку та оцінювання рівня засвоєння навчального матеріалу. Типові помилки у лекційному викладанні та шляхи їх подолання. Самоаналіз і рефлексія педагога після проведення лекції.

Поняття та особливості майстер-класу. Вимоги до організації та проведення майстер-класу. Критерії ефективності підготовки і проведення майстер-класу.

Тема 7. Професійний артистизм педагога закладу освіти

Поняття артистизму та його значення у науково-педагогічній діяльності. Особистісна виразність та привабливість як основа артистизму, особливості професійної привабливості, її види, етичні, естетичні та інтелектуальні якості.

Роль та місце системи К. Станіславського у формуванні педагогічного артистизму, її основні принципи та методи. Проблема творчого самопочуття педагога. Лекція як «театр одного актора». Поняття про режисуру професійної дії, основи її драматургії, особливості використання мізансцен на лекції та виховному заході.

Особливості та види педагогічної уваги, її значення у діяльності педагога. Технологія управління педагогічною увагою. Професійна увага як особливий тип

творчої уяви. Технологія «налаштування» педагога на творчу взаємодію зі здобувачами.

Тема 8. Імідж педагога закладу освіти

Поняття іміджу в педагогічній діяльності. Сутність та функції іміджу педагога в освітньому середовищі. Професійний імідж як інтегративна характеристика особистості педагога, що відображає рівень його професійної культури, індивідуальності та соціальної привабливості.

Структура та складові іміджу педагога. Візуальний компонент (зовнішній вигляд, стиль, охайність), комунікативний компонент (вербальні й невербальні засоби професійної взаємодії), ціннісно-мотиваційний компонент (внутрішня відповідність професійним нормам, етичним засадам і вимогам професійної діяльності).

Принципи й технології формування іміджу педагога. Позитивний і негативний імідж як чинники професійної репутації та результативності професійної діяльності. Методи свідомого конструювання професійного образу, його корекції та розвитку впродовж професійного становлення.

Імідж і кар'єрний ріст педагога. Вплив професійного іміджу на авторитет, конкурентоспроможність і професійну мобільність педагога. Психолого-педагогічні засади ефективного використання іміджу: гармонізація візуального образу, розвиток комунікативної компетентності, саморегуляція та цілеспрямований мовленнєвий вплив.

Тема 9. Самовиховання як основа формування професійної майстерності педагога закладу освіти

Сутність і структура процесу професійного самовиховання педагога. Професійне самовиховання як цілеспрямований і системний процес особистісного та фахового розвитку педагога. Аутопсихологічна здатність і аутопсихологічна компетентність як умови усвідомлення власних ресурсів, професійних обмежень і можливостей саморозвитку.

Компонентний склад і джерела стимулювання професійного самовиховання. Когнітивний, мотиваційно-ціннісний, діяльнісний і рефлексивний компоненти. Внутрішні та зовнішні чинники активізації процесу самовиховання, роль професійного середовища, професійної взаємодії та самооцінювання.

Рефлексивна культура педагога та механізми інтеріоризації. Рефлексія як засіб осмислення професійного досвіду та інтеграції педагогічних цінностей у структуру особистості. Структура процесу інтеріоризації як основа трансформації зовнішніх вимог у внутрішні професійні настанови.

Рушійні сили, етапи та програма професійного самовиховання. Мотиваційні й діяльнісні детермінанти саморозвитку. Етапи професійного становлення та проектування індивідуальної програми розвитку професійних умінь і компетентностей педагога.

Методи й технології професійного самовиховання. Технологічні підходи до планування, реалізації та моніторингу процесу саморозвитку. Взаємозв'язок механізмів професійного самовиховання і професійної творчості. Самовдосконалення педагога як умова підвищення ефективності професійної діяльності та якості освітнього процесу.

Тема 10. Попередження професійного вигорання педагога закладу освіти

Підходи та теоретичні моделі дослідження професійного вигорання. Концептуальні засади вивчення феномену професійного вигорання в психолого-педагогічній науці. Зміст і характеристика основних теоретичних моделей професійного вигорання, їх пояснювальний потенціал щодо професійної діяльності педагога закладу освіти.

Причини, чинники та прояви професійного вигорання педагога. Особливості виникнення синдрому професійного вигорання в освітньому середовищі. Вплив організаційних, особистісних і соціально-психологічних детермінант на професійну ефективність та емоційний стан педагога.

Творчий потенціал педагога як ресурс антивигорання. Роль професійної творчості, інноваційної діяльності та самореалізації у зниженні ризику емоційного виснаження та підтриманні професійної мотивації.

Ресурси попередження професійного вигорання. Стратегії превентивної діяльності в освітньому процесі. Особистісні та соціальні ресурси підтримки професійного благополуччя педагога, механізми саморегуляції, розвитку стресостійкості та формування сприятливого професійного середовища.

4. Структура вивчення дисципліни «Основи професійної майстерності сучасного педагога» (денна/заочна форми навчання)

Назва теми	Кількість годин								Тре нінг	Контрольні Заходи
	Лекції		Практичні заняття		Самостійна робота		ІРС			
	ДФН	ЗФН	ДФН	ЗФН	ДФН	ЗФН	ДФН			
Змістовий модуль. Теоретичні та практичні аспекти професійної майстерності педагога										
Тема 1. Особливості професійно-педагогічної діяльності	4	1	1	-	4	10	3	6	Тести, опитування, презентації	
Тема 2. Якісні параметри професійної діяльності педагога	2	1	1		4	10			Опитування, творчі завдання	
Тема 3. Складові елементи професійної майстерності	4	1	2	1	4	10			Ситуаційні вправи, презентації	
Тема 4. Педагогічний вплив як основа професійної взаємодії	2	-	2	-	4	7			Опитування, практичні завдання	
Тема 5. Педагогічне спілкування та його особливості	4	1	1		4	7			Опитування, презентації, творчі завдання	

Тема 6. Мистецтво лекційного викладання	2	-	1	1	3	7			Опитування, практичні завдання
Тема 7. Професійний артистизм педагога закладу освіти	4	1	1		3	7			Опитування, практичні завдання
Тема 8. Імідж педагога закладу освіти	2	1	1	-	3	7			Тести, вправи, презентації
Тема 9. Самовиховання як основа формування професійної майстерності педагога закладу освіти	4	1	2	1	3	7			Тести, творчі завдання, презентації результатів виконаних завдань
Тема 10. Попередження професійного вигорання педагога закладу освіти	4	1	2	1	3	6			Тести, опитування, презентації
Разом	32	8	14	4	35	78	3	6	
Підсумковий контроль	Екзамен								

5. Тематика практичних занять

Змістовий модуль. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ПЕДАГОГА

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 1

Тема 1. Особливості професійно-педагогічної діяльності

Мета: сформулювати наукове уявлення про особливості професійної діяльності педагога закладу освіти.

Питання для обговорення

1. Поняття професійної діяльності, її структура та специфіка.
2. Основні напрями та функції діяльності педагога.
3. Вимоги до педагогів закладів освіти, їх права та обов'язки.
4. Компетентнісна модель педагогічного працівника.
5. Готовність педагога закладу освіти до професійної діяльності.
6. Основні освітні теорії й методологічні підходи та їхнє практичне застосування в педагогічній діяльності.

Практичні завдання

1. Проаналізуйте доповідь Жака Делора Міжнародній комісії «Освіта XXI століття» («*Навчати навчатися* – це формувати учнівські вміння оволодівати та оперувати найрізноманітнішою інформацією, які стверджують молоду особистість у ролі учня і, що не менш важливо, у ролі майбутнього вихователя. Адже коли свого часу сьогоднішні вихованці самі стануть батьками, вони мають передавати набуті ними знання та досвід своїм нащадкам та спадкоємцям. *Навчати працювати* – це забезпечувати не тільки здатність ефективно оволодівати професійними навичками, а й вміння знаходити вихід у найнепередбачуваніших виробничих ситуаціях, вміти співпрацювати в колективі, співвідносити себе з конкретними фаховими ролями та ефективно їх виконувати. *Навчати жити* – це утверджувати цілісний світогляд і світосприйняття,

допомагати учням віднаходити особистісний сенс життя, досягати моральної та духовної зрілості, ставати відповідальними як за особисту долю, так і за долю загалу. *Навчати бути* – це прищеплювати й розвивати талант до налагоджування соціальних, дружніх та родинних стосунків, виховувати здатність до емпатії, персоніфікованих взаємин з іншими людьми»). Зробіть висновки.

2. Узагальніть думку К. Ушинського: «вчитель у вчителеві живе лише до тих пір, поки він вчиться».

3. Український письменник, педагог Ю. Збанацький у повісті «Малиновий дзвін» так описує вибір педагогічної професії героєм твору Тарасом Демидовичем: «З самого дитинства я звик дивитися на вчителя як на щось виняткове, як на людину особливої природи. Мій перший учитель був для мене святиною... У своїх дитячих мріях я плекав у собі народного вчителя. Мені хотілося бути в усьому схожим на свого вихователя... Для мене навіть звання «учитель» містило в собі незвичайний, неосяжний зміст. Учитель, Людина, яка знає все, бачить все, розуміє все. Учитель не для себе живе – для народу. То ж якою треба бути людиною, щоб заслужити всенародну пошану! І коли я сам став учителем, то вже ніколи не забував того, як на мене дивляться учні, їхні батьки...». Обґрунтуйте свою думку.

Тема 2. Якісні параметри професійної діяльності педагога

Мета: оволодіти знаннями про ефективні параметри професійної діяльності педагога закладу освіти.

Питання для обговорення

1. Цінності та ціннісні орієнтації в системі професійної діяльності педагога.
2. Навчально-методична робота як обов'язковий компонент професійної майстерності педагога.
3. Напрями й форми методичної роботи з підвищення професійної майстерності педагогів.
4. Професійна культура та етика педагога закладу освіти.
5. Норми педагогічної поведінки у взаєминах із колегами, здобувачами освіти та представниками професійної спільноти.

Практичні завдання

1. Оберіть приклад реального або вигаданого педагога з високою педагогічною майстерністю. Проаналізуйте його діяльність: етичні цінності, педагогічну культуру, методичну підготовку, комунікативні навички. Підготуйте презентацію висновків у форматі «П'ять ключових характеристик професійної досконалості».

2. Створіть короткий опис проблемної ситуації (наприклад, низька мотивація здобувачів, слабка інтерактивність лекцій). Завдання групи: запропонувати креативні способи підвищення якості професійної діяльності педагога та обґрунтувати їх на основі психолого-педагогічних принципів.

3. Розробіть власну модель ідеального педагога, виходячи з власних спостережень і досвіду. Презентуйте коротко (2-3 хв) і порівняйте з сучасними науковими критеріями якості професійної діяльності.

4. Заповніть таблицю: «Професійні та особистісні якості педагога». Зробіть висновки.

Якості педагога закладу освіти		
Професійні	Знання предмету	
	Методичні знання	
Особистісні	Комунікативні	
	Вольові	
	Емоційні	
	Пізнавальні	
	Ціннісні	
	Творчі	

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 2

Тема 3. Складові елементи професійної майстерності

Мета: опанувати знаннями про поняття, суть та складові елементи професійної майстерності педагога закладу освіти.

Питання для обговорення

1. Поняття «професійна майстерність», складові елементи професійної майстерності.
2. Рівні професійної майстерності.
3. Зміст професійної компетентності педагога.
4. Професійна техніка як основа професійної майстерності педагога.
5. Педагогічні здібності та їх структура.
6. Складові професійної культури педагога.
7. Специфіка педагогічного такту.

Практичні завдання

1. Змодельуйте ситуацію першого знайомства з групою: зайти в аудиторію, привітатися, представитися, познайомитись зі здобувачами, спробувати зацікавити їх своїм предметом.

2. Підберіть картки з мімічними виразами обличчя (байдужість, ворожість, радість, сильна злість, сум, сором'язлива радість, погане самопочуття, злість, бурхлива радість, глибока печаль, скептичність, страждання). На парі необхідно розшифрувати закодовані художником різноманітні емоційні стани, дібравши до кожного малюнка відповідну емоцію.

3. У парі з партнером розіграйте навчальні ситуації, під час яких необхідно передати повідомлення колезі, не перериваючи заняття:

1) під час відповіді здобувача до аудиторії заходить викладач, якому терміново потрібно повідомити певну інформацію своєму колезі. Використовуючи міміку та жести, покажіть:

- ☐ прохання вийти в коридор на хвилину;
- ☐ вимогу завідувача кафедри зустрітись після заняття;
- ☐ побажання відкласти розмову на більш зручний час;
- ☐ нагадування про важливу зустріч чи подію.

2) використовуючи міміку та жести, продемонструйте:

- ☐ дружнє заохочення колеги до спільної роботи;
- ☐ сигнал про невідкладну допомогу або підтримку в екстреній ситуації;
- ☐ делікатне попередження про помилку або неточність без слів.

- 3) обговоріть після вправи:
- ☐ які жести та мімічні засоби виявились найбільш зрозумілими;
 - ☐ як уникнути конфліктів або непорозумінь під час невербальної комунікації;
 - ☐ які невербальні сигнали можуть бути сприйняті неоднозначно.
4. Продумайте й опишіть «заклад освіти майбутнього». Якими ви бачите здобувачів і педагогів? Як організований освітній процес?

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 3

Тема 4. Педагогічний вплив як основа професійної взаємодії

Мета: ознайомити здобувачів зі специфікою педагогічного впливу як основи професійної взаємодії.

Питання для обговорення

1. Особистість педагога як інструмент впливу в педагогічній взаємодії.
2. Гуманістична спрямованість професійної взаємодії.
3. Форми професійної взаємодії учасників освітнього процесу в системі закладу освіти.
4. Стилі професійної взаємодії.
5. Конфлікти у педагогічній взаємодії педагога, їх функції.
6. Стилі професійної взаємодії в конфлікті: пристосування, компроміс, співробітництво, ігнорування, конкуренція.
7. Шляхи вирішення конфліктних ситуацій.

Практичні завдання

1. Доведіть, що зовнішній вигляд, настрій, поведінка педагога (суб'єкта освітнього процесу) мають вплив на ефективність його діяльності.
 2. Чи погоджуєтесь Ви із твердженням: «Особистість педагога як інструмент впливу в педагогічній взаємодії». Відповідь обґрунтуйте.
 3. У парах розіграйте короткі сценки, де викладач повинен впливати на аудиторію, щоб:
 - ☐ заохотити до активної участі;
 - ☐ спрямувати увагу на ключовий матеріал;
 - ☐ конструктивно вирішити суперечку між здобувачами освіти.
- Після кожної сценки група обговорює, які методи впливу були найефективніші.
4. Складіть список прийомів педагогічного впливу, які підвищують ефективність взаємодії: вербальні, невербальні, інтерактивні, творчі методи. Обґрунтуйте вибір кожного прийому.
 5. Приведіть у відповідність здібності до професійної взаємодії. Зробіть висновки.

<i>Здібності до педагогічної діяльності</i>	<i>Характеристика здібностей</i>
1. Комунікативність	1. Здатність активно впливати на іншу людину. 2. Здатність до творчості, спроможність генерувати незвичні ідеї, відходити від традиційних схем, швидко розв'язувати проблемні ситуації. 3. Професійна здатність педагога, що характеризується
2. Перцептивні здібності	

3. Динамізм особистості	потребою у спілкуванні, готовністю легко вступати у контакт, викликати позитивні емоції у співрозмовників і відчувати задоволення від спілкування. 4. Прогнозування розвитку особистості з орієнтацією на позитивне в ній і перетворення всієї структури особистості через вплив на позитивні якості. 5. Професійна проникливість, пильність, професійна інтуїція, здатність сприймати і розуміти іншу людину. 6. Здатність володіти собою, зберігати самоконтроль, здійснювати саморегуляцію за будь-якої ситуації, незалежно від зовнішніх чинників.
4. Емоційна стабільність	
5. Оптимістичне прогнозування	
6. Креативність	

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 4

Тема 5. Педагогічне спілкування та його особливості

Мета: систематизувати знання здобувачів про педагогічне спілкування та його особливості в освітньому процесі закладу освіти.

Питання для обговорення

1. Зміст, структура й правила педагогічного спілкування.
2. Особливості педагогічного спілкування в закладі освіти.
3. Стил ь спілкування в навчальній аудиторії.
4. Прийоми активізації пізнавальної діяльності здобувачів під час перевірки знань; формування пізнавальних інтересів; залучення кожного здобувача до навчальної діяльності.
5. Техніка активного слухання педагога.
6. Техніки ведення конструктивного діалогу з учасниками освітнього процесу.

Практичні завдання

1. Оберіть певний стил ь педагогічного спілкування (авторитарний, демократичний, партнерський). На парі проведіть коротку взаємодію зі студентами своєї групи. Здобувачі мають оцінити ефективність та етичність обраного стилю.
2. Розробіть стратегію педагогічного спілкування, яка забезпечує ефективну взаємодію зі здобувачами з різними комунікативними особливостями (скромні, активні, конфліктні, пасивні). Зробіть висновки.
3. Висвітліть особливості педагогічного спілкування. Заповніть таблицю.

<i>Професійно-педагогічне спілкування</i>	<i>Непрофесійно педагогічне спілкування</i>

4. Обґрунтуйте суть та призначення педагогічного спілкування. Заповніть таблицю.

<i>Функції педагогічного спілкування</i>	<i>Характеристика функцій</i>
Інформаційна	
Пізнання особистості	
Самоствердження	
Організація взаємодії	
Експресивна	

Тема 6. Мистецтво лекційного викладання

Мета: систематизувати знання здобувачів про форми викладання в освітньому процесі закладу освіти; значення й ефективність лекційного викладання.

Питання для обговорення

1. Форми викладання в освітньому процесі закладу освіти.
2. Орієнтований алгоритм лекції: вступна частина, повідомлення теми лекції, основна частина, прикінцева частина.
3. Методи активізації пізнавальної діяльності здобувачів освіти під час лекції.
4. Вербальні й невербальні засоби впливу лектора на аудиторію.
5. Використання мультимедійних та цифрових технологій у лекційному викладанні.
6. Прийоми зворотного зв'язку та оцінювання рівня засвоєння навчального матеріалу.
7. Поняття та особливості майстер-класу. Вимоги до організації та проведення майстер-класу. Критерії ефективності підготовки й проведення майстер-класу.
8. Самоаналіз і рефлексія педагога після проведення лекції.

Практичні завдання

1. Оберіть будь-яку класичну лекцію та перетворіть її на інтерактивну: додайте питання для дискусії, короткі практичні вправи, візуальні матеріали. Презентуйте варіант короткої інтерактивної лекції (5-7 хвилин) у групі.
2. Виберіть суперечливе питання з даної дисципліни. Підготуйте лекційний фрагмент, який спонукає аудиторію до обговорення, не нав'язуючи власної думки.
3. Підготуйте короткий уривок лекції й навмисно додайте один «помилковий факт» або логічну загадку. Завдання для аудиторії: виявити помилку або вирішити загадку, демонструючи активне слухання та критичне мислення.
4. Підготуйте фрагмент лекції та за допомогою графічних схем, карт знань, подайте ключові ідеї. Завдання: перевірити, наскільки візуалізація допомагає зрозуміти матеріал.
5. Підготуйте фрагмент лекції, використовуючи лише один мультимедійний засіб (слайди, відео, аудіо). Продемонструйте лекцію й оцініть, наскільки ефективно цей засіб передає основну ідею матеріалу.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 5

Тема 7. Професійний артистизм педагога закладу освіти

Мета: систематизувати знання здобувачів про акторську майстерність педагога закладу освіти; роль артистизму в процесі педагогічного спілкування.

Питання для обговорення

1. Поняття артистизму та його значення в науково-педагогічній діяльності.
2. Особистісна виразність та привабливість як основа артистизму.
3. Поняття про режисуру професійної дії, основи її драматургії.
4. Технологія управління педагогічною увагою.
5. Формування педагогічних та артистичних здібностей.
6. Професійна уява як особливий тип творчої уяви.
7. Технологія «налаштування» педагога на творчу взаємодію зі здобувачами.

Практичні завдання

1. Встановіть взаємозв'язок між поняттями «виховання», «самовиховання», «професійне самовиховання», «професійна майстерність», «акторська майстерність».
2. Підготуйте та прочитайте один і той самий текст різними способами: спокійно, емоційно, заохочувально, драматично. Обговоріть, як зміна інтонації та ритму вплинула на сприйняття матеріалу студентами вашої групи. Зробіть висновки.
3. Опишіть свій стиль педагогічного артистизму: як ви використовуєте голос, рухи, жести, вираз обличчя, щоб зробити заняття цікавим та мотивуючим.
4. Які професійно-акторські вміння вам необхідно в собі виховувати?

Тема 8. Імідж педагога закладу освіти

Мета: систематизувати знання здобувачів про особливості формування іміджу педагога закладу освіти.

Питання для обговорення

1. Поняття «імідж» в педагогічній діяльності.
2. Складові іміджу педагога.
3. Принципи і технології створення іміджу педагога.
4. Імідж та кар'єрний ріст педагога.
5. Основні вимоги та правила до зовнішнього вигляду педагога.
6. Роль особистості педагога у вихованні здобувачів освіти.

Практичні завдання

1. Обґрунтуйте компоненти, які формують імідж педагога. Заповніть таблицю.

<i>Поняття іміджу</i>	<i>Компоненти іміджу</i>	<i>Характеристика компонентів</i>

2. Схематично зобразіть і обґрунтуйте функції педагогічного іміджу.
3. Охарактеризуйте процес створення іміджу. Наведіть приклади.
4. Визначіть зовнішні та внутрішні умови, які забезпечують ефективне формування іміджу педагога.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 6

Тема 9. Професійне самовиховання як основа формування професійної майстерності педагога закладу освіти

Мета: систематизувати знання здобувачів про особливості професійного самовиховання, його значення в формуванні професійної майстерності педагога закладу освіти.

Питання для обговорення

1. Сутність та структура процесу професійного самовиховання.
2. Джерела стимулювання процесу професійного самовиховання.
3. Рефлексивна культура педагога.
4. Рушійні сили та етапи професійного самовиховання.
5. Програма професійного самовиховання педагога в розвитку професійних умінь.
6. Технологія професійного самовиховання.
7. Взаємозв'язок механізмів професійного самовиховання й творчості педагога.
8. Самовдосконалення педагога у професійній діяльності.

Практичні завдання

1. Складіть літопис цікавих думок відомих людей відповідно до теми заняття.
2. Розкрийте суть мотивів професійного самовиховання здобувачів освіти як єдність і боротьбу внутрішніх протиріч.
3. Визначіть і обґрунтуйте власні стимули й мотиви професійного самовиховання.
4. Згадайте свій досвід самовиховання в шкільні роки. Порівняйте його з самовиховання в закладі вищої освіти. Уявно перенесіться в майбутню професійну діяльність, які якості ви будете продовжувати удосконалювати, ставши фахівцем своєї галузі? Якими засобами й методами будете користуватися?
5. Складіть програму професійного самовиховання.
6. Обґрунтуйте поняття «мета» і «мрія», які визначаються вашими бажаннями. Визначіть відмінності між ними.
7. Обґрунтуйте прислів'я: «Знання доводять тільки ділом. Знання – дерево, а діло – плоди». Підберіть українські прислів'я відповідно до теми заняття.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 7

Тема 10. Попередження професійного вигорання педагога закладу освіти

Мета: систематизувати знання щодо попередження професійного вигорання педагога закладу освіти.

Питання для обговорення

1. Основні підходи до дослідження проблеми професійного вигорання.
2. Сутність теоретичних моделей професійного вигорання.
3. Причини та особливості професійного вигорання фахівця.
4. Творчий потенціал як фактор антивигорання фахівця.
5. Особливості профілактики попередження професійного вигорання.
6. Особистісні та соціальні ресурси щодо попередження професійного вигорання фахівця.

Практичні завдання

1. Розкрити взаємозв'язок механізмів професійного самовиховання й професійного вигорання.
2. Проаналізувати причини професійного вигорання педагогів.
3. Дослідити особистісні та соціальні ресурси щодо попередження професійного вигорання педагогів.
4. Обґрунтувати значення професійного самовиховання в попередженні професійного вигорання педагогів.
5. Розробіть шляхи подолання професійної деформації фахівця за такими напрямками: адміністративно-організаційні, відновлювально-реабілітаційні, психолого-педагогічні. Результати подайте в таблиці.
7. 6. Усно підготуйте відповідь на питання: «Яка теоретична інформація із вивченого курсу виявилась для Вас дуже цінною, практично дієвою й професійно зорієнтованою?».

6. Самостійна робота

Самостійна робота є основним засобом засвоєння здобувачами навчального матеріалу в позааудиторний час без участі викладача. Обсяг і зміст самостійної роботи визначається робочою програмою та робочим планом межах встановленого обсягу годин із навчальної дисципліни, методичними вказівками викладача.

Завдання виконує кожен здобувач шляхом підготовки творчої роботи у вигляді реферату з презентацією згідно із рекомендованою тематикою поданою нижче (тему здобувач обирає відповідно до свого порядкового номера в журналі). Захист завдання шляхом презентації обраної теми.

Методичні вказівки щодо оформлення та написання реферату з дисципліни

Перед написанням творчої роботи з конкретної теми курсу необхідно опрацювати наукову літературу, осмислити прочитане і викласти власні думки щодо порушеної проблеми.

Обсяг: 10 сторінок (формат А-4).

Структура та особливості викладу матеріалу

Вступ. Обов'язково виділити предмет опису, обґрунтувати актуальність теми. Обсяг вступу – 1 сторінка.

Основна частина. Матеріал, який викладається, необхідно обґрунтовано реферувати. Цитований матеріал в основній частині, незалежно від форми цитування – дослівного (в лапках), світоглядно-змістового (своїми словами з зазначенням авторства матеріалу, який використовується), не повинен перевершувати 30% реферату.

Загальний обсяг основної частини становить приблизно 7-8 сторінок.

Висновки. Чіткість, точність, лаконічність висновків. Узагальнення й резюмування основних питань теми. Конкретні висновки можна нумерувати.

Список використаної літератури. Укладається за алфавітним порядком мовою оригіналу з усіма вихідними даними.

Робота повинна бути набрана на комп'ютері та видрукована на принтері (електронні версії не приймаються).

Параметри: версія WORD, шрифт – 14 кегель, у рядку 60-65 знаків. Сторінки повинні мати відповідні поля та нумерацію: зліва – 30 мм; справа – 1 мм; зверху та знизу – 20 мм.

Теми рефератів

1. Засоби самопрезентації педагога, їх види та характеристика.
2. Види слухання, як елемент розуміння між здобувачем і викладачем.
3. Психолого-педагогічні особливості емпатійного спілкування.
4. Культура ведення педагогічного діалогу в контексті освітнього процесу.
5. Конструктивна критика та її вплив на організацію освітнього процесу.
6. Міміка й жести, їх роль у педагогічній практиці.
7. Комунікативні вміння педагога в сучасному освітньому процесі.
8. Мистецтво Сократівської бесіди в педагогічній практиці.
9. Евристична бесіда, її переваги й недоліки в контексті мовленнєвої поведінки педагога.
10. Мистецтво діалогу педагога та його вплив на організацію освітнього процесу.
11. Вербальні та невербальні засоби в спілкуванні сучасного педагога.
12. Культура рухів тіла та її формування в здобувачів.
13. Педагогічний такт і тактика педагога.
14. Шляхи вдосконалення мовлення педагога.
15. Роль зовнішньої техніки в становленні іміджу педагога.
16. Поняття внутрішньої техніки, її роль у професійній майстерності педагога.
17. Зміст педагогічної етики та її функції.
18. Зовнішня техніка педагога, її роль у становленні педагога.
19. Гуманістична спрямованість особистості педагога.
20. Роль творчості педагога в професійній діяльності.
21. Культура зовнішнього вигляду: роль у формуванні іміджу сучасного педагога.
22. Формування творчого стилю педагогічної діяльності.
23. Педагогічна техніка та шляхи оволодіння нею.
24. Мовні здібності сучасного педагога та їх роль у педагогічному спілкуванні.
25. Роль педагогічних здібностей педагога в освітньому процесі.
26. Побудова педагогічної взаємодії на принципах педагогіки толерантності.
27. Роль педагогічної рефлексії в забезпеченні конструктивної взаємодії педагога й здобувача.
28. Шляхи оволодіння педагогічною технікою як складової професійної майстерності.
29. Суспільна значущість професії педагога.
30. Структура, стиль, правила педагогічного спілкування.
31. Педагогічна техніка як основа професійної майстерності педагога закладу освіти.
32. Педагогічні здібності та їх структура.
33. Складові педагогічної культури педагога.
34. Основні напрями та функції діяльності педагога закладу освіти.
35. Вимоги до педагогів закладів освіти, їх права та обов'язки.

36. Цінності та ціннісні орієнтації у системі професійної діяльності педагога закладу освіти.
37. Педагогічна культура й етика педагога закладу освіти.
38. Норми етичної поведінки педагога стосовно колег, здобувачів і професійної спільноти.
39. Особистість педагога як інструмент впливу в професійній взаємодії.
40. Гуманістична спрямованість педагогічної взаємодії.
41. Форми педагогічної взаємодії учасників освітнього процесу в системі закладу освіти.
42. Конфлікти в педагогічній взаємодії педагога, їх функції.
43. Стили педагогічної взаємодії в конфлікті: пристосування, компроміс, співробітництво, ігнорування, конкуренція.
44. Шляхи вирішення конфліктних ситуацій.
45. Основні підходи до дослідження проблеми професійного вигорання.
46. Сутність теоретичних моделей професійного вигорання.
47. Причини та особливості професійного вигорання педагога.
48. Творчий потенціал як фактор антивигорання педагога.
49. Особливості попередження професійного вигорання педагогів.
50. Особистісні та соціальні ресурси щодо попередження професійного вигорання педагогів.

7. Тренінг з дисципліни

Тренінг проводиться у формі дискусії. Здобувачі поділяються на підгрупи.

Кожна підгрупа обирає собі тему самостійно із запропонованих тем. Підготовка дискусії за обраною темою. Дискусія повинна включати: пошук аргументів, доведення та спростування тез, техніку й тактику аргументування, мистецтво аргументації, стратегії й структуру дискусії в типових академічних і професійних ситуаціях.

Проведення дискусії в академічній групі. Презентація результатів у вигляді мультимедійних презентацій.

Етапи підготовки і проведення дискусії

Докомунікативний етап	Комунікативний етап	Посткомунікативний етап
1. Формулювання проблеми, мети.	1. Оголошення теми, мети, уточнення ключових понять.	Аналіз дискусії.
2. Збір інформації про предмет суперечки, визначення понять.	2. Висування і захист тези.	
3. Добір аргументів.	3. Спростування тези й аргументації опонента.	
4. Формулювання питань до опонентів.	4. Підведення підсумків.	
5. Оцінка аудиторії.		

Теми дискусії

1. Професійна компетентність сучасного викладача: співвідношення фахових знань, педагогічних умінь і особистісних якостей.
2. Професійна майстерність як чинник якості освіти: межі між методичною підготовкою та педагогічною творчістю.
3. Академічна свобода й педагогічна відповідальність: баланс між автономією педагога та дотриманням освітніх стандартів.
4. Цифрова грамотність педагога: необхідна умова професіоналізму чи додаткова компетентність.
5. Емоційний інтелект у педагогічній діяльності: його роль у формуванні безпечного та мотивувального освітнього середовища.
6. Інклюзивна компетентність сучасного педагога: виклики, можливості та межі професійної підготовки.
7. Педагогічна комунікація як інструмент впливу: етичні аспекти взаємодії зі здобувачами освіти.
8. Формування мотивації до навчання: роль педагога між зовнішнім стимулюванням і внутрішньою зацікавленістю здобувачів.
9. Професійне вигорання педагога: особиста проблема чи системний виклик освітньої галузі.
10. Безперервний професійний розвиток: самоосвіта педагога як умова збереження якості та конкурентоспроможності освіти.
11. «А найкращі із людей нехай будуть учителями»: за чи проти?
12. Чи є емоційний інтелект необхідною здатністю сучасного педагога закладу освіти?
13. Професійна майстерність педагога: вроджена чи набута?
14. Яка роль самооцінки та рефлексії в розвитку особистості педагога?
15. Яка роль педагогічної культури в структурі професійної майстерності педагога?
16. Акторське мистецтво й професійна майстерність: спільне та відмінне?
17. Педагогічна діяльність: природний дар чи результат професійної підготовки?
18. Невербальні засоби в спілкуванні сучасного педагога: переваги та недоліки?
19. Імідж сучасного педагога: який він?
20. Педагогічний такт педагога: професійне вміння чи вроджена здатність?
21. Педагогічна творчість педагога: її значення в структурі професійної майстерності.
22. Комунікативні якості педагога: їх роль у структурі професійної майстерності.
23. Емоційний інтелект педагога: його значення в структурі професійної майстерності.
24. Роль та значення візуального контакту в педагогічній практиці.
25. Емпатійне слухання: мистецтво спілкування чи культура особистості?
26. Акторське мистецтво й професійна майстерність: спільне та відмінне?
27. Гармонійно розвинена особистість: міф чи реальність?
28. Роль сучасного педагога: наставник, фасилітатор чи носій знань?

29. Професійна етика педагога: межі дозволеного в спілкуванні зі здобувачами.
30. Інноваційні методи навчання: необхідність чи перевантаження?
31. Рефлексивна діяльність педагога як інструмент підвищення якості освітнього процесу.
32. Педагогічне лідерство в академічному середовищі: вплив особистого прикладу на професійне становлення здобувачів освіти.
33. Оцінювання навчальних досягнень: об'єктивність, прозорість і формувальне оцінювання в практиці педагога.
34. Міжкультурна компетентність сучасного педагога: підготовка до роботи в різноманітному освітньому середовищі.
35. Педагогічні інновації та традиції: наступність і зміни в професійній діяльності педагога.
36. Педагогічна діагностика як інструмент індивідуалізації навчання в закладі освіти.
37. Проєктувальна діяльність педагога: розроблення освітніх програм і навчальних курсів у контексті компетентнісного підходу.
38. Менторство і тьюторський супровід у професійній діяльності сучасного педагога.
39. Управління аудиторією та освітнім простором: стратегії створення продуктивного навчального клімату.
40. Професійний імідж педагога в цифровому середовищі: етичні та комунікативні виміри.

8. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- розв'язування тестових завдань;
- поточне опитування;
- вирішення проблемних питань, реферати;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- екзамен.

9. Політика щодо оцінювання

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання усіх видів завдань здобувачами і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається з дозволу дирекції факультету за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності. Списування під час проведення контрольних заходів заборонені. Під час контрольного заходу здобувач може користуватися лише дозволеними допоміжними матеріалами або засобами, йому забороняється в будь-якій формі обмінюватися інформацією з іншими здобувачами, використовувати, розповсюджувати, збирати варіанти контрольних завдань.

Політика щодо відвідування. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування тощо) навчання може відбуватись в дистанційній формі за погодженням із керівником курсу з дозволу

дирекції факультету.

10. Політика щодо визнання результатів навчання

Відповідно до «Положення про визнання в Західноукраїнському національному університеті результатів попереднього навчання»

(https://www.wunu.edu.ua/pdf/pologenya/Polozhennya_ruzult_poper_navch.pdf)

здобувачам вищої освіти може бути зараховано результати навчання (неформальної/інформальної освіти, академічної мобільності тощо) на підставі підтвердних документів (сертифікати, довідки, документи про підвищення кваліфікації тощо). Рішення про зарахування здобувачу результатів (певного освітнього компонента в цілому, або ж окремого виду навчальної роботи за таким освітнім компонентом) приймається уповноваженою Комісією з визнання результатів навчання за процедурою, визначеною вищезазначеним положенням.

11. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни визначається як середньозважена величина, відповідно до питомої ваги кожної складової екзаменаційного кредиту.

Модуль 1		Модуль 2	Модуль 3	Модуль 4
20%	20%	5%	15%	40%
Поточне оцінювання	Модульний контроль	Тренінг	Самостійна робота	Екзамен
Середнє арифметичне з оцінок отриманих під час опитування на кожному практичному занятті.	Модульна контрольна робота (теми 1-10). (4 теорет. пит. по 25 б.).	Оцінка за виконане завдання.	Оцінка за виконане завдання.	Тестові завдання (25 тестів по 2б. за тест) – макс. 50 балів. Теорет. пит. 1 – макс. 25 балів. Теорет. пит. 2 – макс. 25 балів.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Поточне опитування під час заняття

Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок отриманих під час занять (здобувач має бути оцінений кожного практичного заняття). Пропуски практичних занять обов'язково відпрацьовуються в години консультацій, в іншому випадку вони вважаються оцінкою «0» та враховуються при визначенні середнього арифметичного балу. Для здобувачів, які навчаються за індивідуальним графіком, поточне оцінювання проводиться під час консультацій та шляхом виконання завдань в системі Moodle.

90–100 балів – здобувач дає повну і глибоку відповідь, демонструє всебічне розуміння теми. Матеріал викладається чітко, логічно та послідовно, з правильним використанням термінів, прикладів і власних узагальнень. У відповідях простежується критичне мислення, уміння аналізувати та робити аргументовані висновки. Усне мовлення грамотне, впевнене, без суттєвих

помилки, що свідчить про високий рівень підготовки.

75–89 балів – здобувач у цілому правильно відповідає на запитання, проте допускає незначні неточності або пропускає окремі деталі. Виклад матеріалу логічний і зрозумілий, але недостатньо глибокий, бракує власних прикладів чи узагальнень. Використання термінів здебільшого коректне, хоча іноді поверхове. Мова переважно грамотна, однак можливі окремі стилістичні чи фактичні помилки. Відповідь подається впевнено, хоча не завжди переконливо.

60–74 бали – відповідь є частковою, тема розкрита неповністю, з помітними прогалинами у знаннях. У викладі зустрічаються суттєві неточності, відсутній глибокий аналіз, здобувач обмежується поверховим переказом. Логіка відповіді порушена, приклади або аргументація практично не використовуються. Термінологія застосовується обмежено або некоректно. Усне мовлення містить помітні мовні та стилістичні помилки, відповідь звучить невпевнено.

1–59 балів – здобувач не розкриває тему або робить це надзвичайно фрагментарно. У відповідях бракує аргументів, прикладів і власних міркувань, переважають грубі помилки чи хаотичний виклад. Термінологія відсутня або використовується неправильно, що свідчить про відсутність належного засвоєння матеріалу. Усне мовлення недбале, містить численні помилки, відповідь звучить непослідовно або практично відсутня.

Модульна контрольна робота

Теоретичне питання:

24–25 балів – завдання виконані повністю; правильність і аргументованість відповідей – без суттєвих помилок; тема розкрита глибоко, із прикладами й узагальненнями; структура роботи логічна, послідовна; мова грамотна, оформлення без зауважень.

22–23 бали – завдання виконані майже повністю; можливі 1–2 несуттєві помилки у викладі; розкриття теми достатньо повне, але є дрібні прогалини; структура в основному витримана; незначні стилістичні або мовні огріхи.

19–21 балів – завдання виконані більш ніж на 70%; наявні кілька неточностей у відповідях; тема розкрита, але поверхово; структура місцями порушена; мова зрозуміла, але є граматичні чи стилістичні помилки.

15–18 бали – завдання виконані частково (60–70 %); є суттєві недоліки у змісті або логіці викладу; робота фрагментарна, аналіз обмежений; структура слабка, висновки неповні; відчутні мовні помилки.

11–14 балів – завдання виконані менш ніж на 60 %; багато помилок у викладі; тема розкрита частково, поверхово; структура роботи практично відсутня; мова недбала, численні орфографічні помилки.

6–10 бали – завдання виконані менш ніж наполовину; робота має серйозні змістові й логічні прогалини; відсутній аналіз, лише фрагментарні відповіді; велика кількість мовних і стилістичних помилок; робота потребує доопрацювання.

0–5 балів – завдання практично не виконані; тема не розкрита; численні помилки або відсутність відповідей; структура й оформлення повністю порушені; робота свідчить про відсутність підготовки.

Тренінг:

90–100 балів. Здобувач бере активну та конструктивну участь у дискусії, демонструє глибоке розуміння теми та здатність аргументовано відстоювати власну позицію. Відповіді логічні, переконливі, підкріплені прикладами, а контраргументи – чіткі та коректні. Здобувач виявляє повагу до думки інших, уважно слухає опонентів і грамотно реагує на зауваження. Мовлення чітке, грамотне й упевнене, дискусія збалансована між висловленням власних ідей і взаємодією з групою.

75–89 балів. Здобувач активно бере участь у дискусії, проте його аргументація не завжди достатньо глибока або переконлива. Відповіді логічні, але можливі окремі неточності чи поверхові твердження. У процесі обговорення здобувач реагує на думки інших учасників, хоча іноді уникає деталізації чи контраргументів. Мовлення в основному грамотне, з незначними помилками, участь у діалозі послідовна, проте бракує яскравих власних узагальнень.

60–74 бали. Здобувач бере участь у дискусії лише частково, висловлює окремі думки без достатнього обґрунтування. Відповіді часто поверхові або містять помилки, аргументація слабка. Взаємодія з іншими учасниками обмежена: здобувач рідко реагує на думки співрозмовників або робить це невпевнено. Мовлення не завжди чітке, з помітними логічними та мовними огріхами. Загалом участь у дискусії є, але без активного внеску в розвиток обговорення.

1–59 балів. Здобувач практично не бере участі в дискусії або його виступи не пов'язані з темою. Висловлювання фрагментарні, необґрунтовані чи суперечливі. Аргументація відсутня або надто слабка, здобувач не реагує на думки інших та не проявляє зацікавленості в обговоренні. Мовлення хаотичне, з численними помилками, через що відповідь виглядає непослідовною. Такий рівень участі свідчить про низьку підготовленість і відсутність навичок командної взаємодії.

Самостійна робота

Максимальна оцінка за виконане завдання становить **100** і виставляється при дотриманні усіх встановлених вимог щодо оформлення реферату і презентації.

90–100 балів. Тема реферату повністю та глибоко розкрита; використано сучасні, різноманітні джерела (понад 10), правильне оформлення списку; високий рівень аналізу та узагальнення, авторська позиція чітко виражена; структура логічна, оформлення відповідає вимогам (ДСТУ, шрифт, поля, нумерація); відсутні мовні та стилістичні помилки; презентація якісна: структурована, візуально приваблива, не перевантажена текстом, містить ілюстрації/схеми, відображає головні положення реферату; здобувач вміє стисло та аргументовано представити роботу.

75–89 балів. Тема в основному розкрита, є окремі недоліки в деталізації; джерела використані, але не завжди найновіші чи достатньо різноманітні; аналіз здійснено, але частково поверховий; оформлення здебільшого правильне, проте є окремі відхилення; мова грамотна, допускаються поодинокі помилки; презентація відповідає темі, має чітку структуру, але можливі перевантажені слайди або нестача наочності; під час представлення здобувач орієнтується в темі, проте виступ менш переконливий.

60–74 бали. Тема розкрита частково, окремі аспекти залишилися поза увагою; кількість джерел обмежена (5-6), наявні застарілі матеріали; реферат більше нагадує компіляцію, ніж самостійний аналіз; структура непослідовна, оформлення має помилки; значна кількість мовних чи стилістичних неточностей; презентація формальна: слайди перевантажені текстом, відсутні візуальні елементи, немає логічного узгодження з рефератом; виступ здобувача невпевнений, читається з аркуша.

35–59 балів. Тема майже не розкрита, робота фрагментарна; джерел дуже мало (3-4), вони здебільшого неактуальні; відсутній аналіз і висновки; численні помилки в структурі, оформленні та мові; презентація слабка або відсутня, слайди хаотичні, не відображають суті реферату; здобувач не може пояснити матеріал під час представлення.

0–34 бали. Тема не розкрита; відсутні або неправильно оформлені джерела; ознаки плагіату; робота не відповідає вимогам щодо структури та оформлення; презентація відсутня або не має змістовного зв'язку з рефератом; здобувач не володіє матеріалом.

Екзамен

Види контролю, при яких засвоєння здобувачем теоретичного та практичного матеріалу оцінюється від 0 до 100 балів, як сума балів за виконані завдання.

Екзамен складається із 25 тестів і 2 теоретичних питань.

Тестові завдання (25 тестів по 2б. за тест) – макс. 50 балів.

Теоретичне питання:

24–25 балів. Завдання виконані повністю та на високому рівні; усі відповіді правильні, аргументовані, без суттєвих помилок; тема розкрита глибоко, з використанням прикладів, узагальнень і аналітичних висновків; структура роботи чітка, логічна та послідовна; мова грамотна, стиль викладу науковий; оформлення відповідає всім вимогам.

22–23 бали. Завдання виконані майже повністю; можливі 1-2 незначні помилки у викладі або деталях; тема розкрита достатньо повно, але трапляються незначні прогалини; структура в цілому логічна, проте є дрібні відхилення; мова в основному правильна, з поодинокими стилістичними чи граматичними огріхами; оформлення здебільшого відповідає вимогам.

19–21 бал. Завдання виконані більш ніж на 70 %; наявні кілька неточностей або пропущених моментів у відповідях; розкриття теми поверхове або недостатньо глибоке; структура місцями порушена, логіка викладу слабшає; мова зрозуміла, проте є помилки граматичного чи стилістичного характеру; оформлення частково недотримане.

15–18 балів. Завдання виконані частково (приблизно 60-70 %); зміст має помітні недоліки, відсутні важливі елементи аналізу; виклад фрагментарний, обмежений прикладами; структура слабо витримана, висновки неповні або нечіткі; мовні помилки помітні, трапляються стилістичні недоречності; оформлення з недоліками.

11–14 балів. Завдання виконані менш ніж на 60 %; багато помилок у змісті та викладі; тема розкрита частково та поверхово, без глибокого аналізу; структура

роботи фактично відсутня або хаотична; мова недбала, із численними орфографічними, граматичними й стилістичними помилками; оформлення не відповідає вимогам.

6–10 балів. Завдання виконані менш ніж наполовину; зміст неповний, із серйозними логічними та інформаційними прогалинами; аналіз відсутній або зведений до мінімуму; відповіді уривчасті, несистемні; наявна велика кількість мовних і стилістичних помилок; оформлення роботи незадовільне; робота потребує суттєвого доопрацювання.

0–5 балів. Завдання практично не виконані; більшість відповідей відсутня або неправильна; тема не розкрита; численні помилки у викладі або відсутність зв'язного тексту; структура порушена повністю, оформлення відсутнє; робота свідчить про повну відсутність підготовки.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

<i>За шкалою університету</i>	<i>За національною шкалою</i>	<i>За шкалою ECTS</i>
90-100	Відмінно	A (відмінно)
85-89	Добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	Задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	Незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

<i>№ з/п</i>	<i>Найменування</i>	<i>Номер теми</i>
1.	Мультимедійний проектор	1-10
2.	Ноутбук Базове програмне забезпечення	1-10
3.	Фліпчарт	1-10

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи. К. : Центр учбової літератури, 2023. 382 с.

2. Главацька О.Л. Методичні рекомендації до вивчення навчальної дисципліни «Основи професійної майстерності сучасного педагога» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями) освітньо-професійної програми – «Професійна освіта (Цифрові технології)». Тернопіль : ФОП Паляниця В. А., 2026. 54 с.

3. Главацька О.Л. Тестові завдання з курсу «Педагогіка» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю А5 Професійна освіта (за спеціалізаціями) освітньо-професійної програми – «Професійна освіта (Цифрові технології)». Тернопіль : ФОП Паляниця В. А., 2026. 78 с.

4. Грод І., Грод І., Главацька О. Мобільне навчання: мотивація, розвиток цифрових навичок та алгоритмічного мислення. *Наукові записки ТНПУ ім. В. Гнатюка*. 2025. С. 52–61.

5. Главацька О. Технології саморозвитку в професійній підготовці здобувачів освіти. *Інноваційні процеси освітньої сфери України та в країн Центральної Європи: стан, проблеми і перспективи* : матеріали 2 Міжнародної науково-практичної конференції (м. Тернопіль, 11-12 грудня 2025 р.). Тернопіль : ЗУНУ, 2025. С. 191–195.

6. Главацька О., Коцюруба О. Сутнісні особливості комунікативного потенціалу жінки-керівника закладу освіти. *Інноваційні процеси освітньої сфери України та в країн Центральної Європи: стан, проблеми і перспективи* : матеріали 2 Міжнародної науково-практичної конференції (м. Тернопіль, 11-12 грудня 2025 р.). Тернопіль : ЗУНУ, 2025. С. 14–17.

7. Главацька О., Коцюруба О. Теоретичні підходи самоменеджменту щодо професійної діяльності керівника закладу освіти. *Інноваційні процеси освітньої сфери України та в країн Центральної Європи: стан, проблеми і перспективи* : матеріали 2 Міжнародної науково-практичної конференції (м. Тернопіль, 11-12 грудня 2025 р.). Тернопіль : ЗУНУ, 2025. С. 17–20.

8. Главацька О.Л. Попередження професійного вигорання фахівців інклюзивної освіти. *Інклюзія в дії: стратегії впровадження в Україні та світі: колективна монографія* / О. Главацька, Н. Горішна, Г. Слезанська та ін. Тернопіль : Осадца Ю.В., 2022. С. 4–6, 56–98. URL: <http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/25417/1/monografia.pdf>

9. Главацька О. Професійне самовиховання як фактор розвитку фахівців спеціальної та інклюзивної освіти. *Інновації в освіті: реалії та перспективи розвитку*: матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (м. Тернопіль, 11 травня 2023 р.). Тернопіль : ЗУНУ, 2023. С. 296-300. 410 с. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/48120>

10. Главацька О.Л., Гуменюк О.С., Мойсеюк В.П. Попередження професійного вигорання як механізм збереження професійного здоров'я логопедів. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка* / [редактори-упорядники М. Пантук, А. Душний, І. Зимомря]. Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», Вип. 55. Том 1. 2022. С. 240–246. URL: http://www.apfn-journal.in.ua/archive/55_2022/part_1/39.pdf

11. Главацька О.Л. Основи самовиховання особистості: навчально-методичний посібник. Київ : Кондор, 2012. 206 с.

12. Дольнікова Л.В., Муқан Н.В. Професійна педагогіка. Л. : Львівська політехніка, 2021. 324 с.

13. Закон України «Про вищу освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>

14. Загородня Л.П., Тітаренко С.А. Педагогічна майстерність вихователя дошкільного закладу: навчальний посібник. К. : Університетська книга, 2023.

319 с.

15. Корчакова Н.В. Філософія освітнього простору вищої школи: психологічний і психолінгвістичний дискурс. К. : Центр учбової літератури, 2022. 468 с.

16. Марцева Л.А. Педагогіка і психологія вищої школи: навч. посіб. / електронні дані. Житомир : Державний університет «Житомирська політехніка», 2022. 150 с.

17. Ортинський В. Педагогіка вищої школи. К. : Центр учбової літератури, 2023. 472 с.

18. Педагогічна майстерність: підручник / [Т.В. Петровська, Г.В. Жукова,]; за заг. ред. Т.В. Петровської. К. : Видавець Позднишев, 2024. 402 с. URL: file:///C:/Users/User/Downloads/%D0%9F%D0%86%D0%94%D0%A0%D0%A3%D0%A7%D0%9D%D0%98%D0%9A_%D0%9F%D0%95%D0%94%D0%9C%D0%90%D0%99%D0%A1%D0%A2%D0%95%D0%A0%D0%9D%D0%86%D0%A1%D0%A2%D0%AC.pdf

19. Пихтіна Н.П. Основи професійної техніки. К. : Центр учбової літератури, 2022. 316 с.

20. Про освіту: Закон України від № 4574-IX від 21.08.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

21. Ратушняк Н.О., Писарчук О. Т., Главацька О. Л. Підготовка вчителя до організації інклюзивного освітньо-розвивального середовища. *Вісник науки та освіти* : електрон. наук. журн. № 8(38) 2025. К. : Наукові перспективи. С. 1688–1699.

22. Філософія освітнього простору вищої школи: психологічний та психолінгвістичний дискурс: колективна монографія / за ред. Н. В. Корчакової. Київ : Вид-во «Центр учбової літератури», 2022. 468 с.

23. Hlavatska O., Pysarchuk O. Self-education as a factor in preventing professional burnout of teachers in educational institutions. *International review for humans and natural sciences*. Zurich-Switzerland, 2025. P. 63–81.